

УДК 37.091.3:811.112.2]:004
DOI 10.31654/2663-4902-2023-PP-2-63-72

Калинюк Т. В.

кандидат педагогічних наук, доцент, завідувач кафедри німецької мови
Кам янець-Подільського національного університету імені Івана Огієнка
kalyniuk@kpn.edu.ua
orcid.org/ 0000-0001-8696-3286

Добринчук О. О.

кандидат філологічних наук, доцент кафедри німецької мови
Кам янець-Подільський національного університету імені Івана Огієнка
dobrynchuk.olga@ukr.net
orcid.org/ 0000-0002-3304-3811

**ФОРМУВАННЯ СОЦІОКУЛЬТУРНОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ
НА УРОЦІ ІНОЗЕМНОЇ МОВИ У КОНТЕКСТІ ЦИФРОВІЗАЦІЇ ОСВІТИ**

Стаття присвячена вивченню можливостей використання цифрових технологій для формування соціокультурної компетентності у процесі навчання іноземної мови. Встановлено, що широке використання цифрових технологій сприяє підвищенню ефективності освітнього процесу, доступності для усіх його учасників, водночас вони забезпечують ефективній інтеграції в іншомовне середовище та адаптації до культури країни, мова якої вивчається, підвищенню мотивації до вивчення іноземних мов тощо. Дані аспекти є пріоритетними напрямками модернізації освітньої галузі, що й визначає актуальність даного дослідження. Проаналізовано різні тлумачення терміну «соціокультурна компетентність» та узагальнено, що його основою є культурна спільність, яка дозволяє вільно розуміти та сприймати норми і цінності іншої соціокультурної спільноти. Представлено етапи формування соціокультурної компетентності (мотиваційний, інформативний, меморизація, активізація). Розглянуто низку онлайн-застосунків та продемонстровано можливості їх використання на різних етапах уроку іноземної мови. Проаналізовано ефективні форми та методи формування соціокультурної компетентності. Проведено опитування у формі анкетування серед здобувачів вищої освіти з метою виявлення їх ставлення щодо доцільності застосування цифрових технологій для формування соціокультурної компетентності у процесі навчання іноземної мови. Узагальнені результати засвідчили, що переважна більшість респондентів здебільшого позитивно оцінює переваги використання цифрових технологій (онлайн-застосунків, навчальних платформ тощо) задля удосконаленні іншомовних компетентностей, зокрема соціокультурної. Здобувачі вищої освіти вбачають важливість набуття соціокультурної компетентності задля формування уяви про культурне різноманіття та ведення успішного міжкультурного діалогу.

Ключові слова: іноземна мова, компетентність, соціокультурна компетентність, цифровізація, онлайн-застосунок, навчальна платформа, освіта.

Вступ. Необхідність соціокультурної освіти через вивчення іноземної мови (ІМ) поступово стає аксіомою, оскільки навчання спілкуванню нею передбачає оволодіння соціокультурними знаннями і вміннями, без яких немає практичних навичок використання мови. Як зауважує Т.М. Фоменко, «Оволодіння іноземною мовою передбачає не лише навчання іншомовної комунікації, але й формування особистості, готової до міжкультурного спілкування, до успішної участі в діалозі культур, який не можливий без соціокультурних знань. У зв'язку з цим актуалізується проблема формування соціокультурної компетентності як одного з показників готовності особистості до міжкультурного спілкування» [10, с. 150]. Зміни та зрушення у системі освіти відбуваються завдяки цифровим технологіям, які розширюють можливості впровадження новітніх навчальних методик задля покращення організації освітнього процесу.

Сучасне навчання не можливе без гаджетів та інтернет-ресурсів, які, звичайно, не замінять традиційних методів навчання, проте створюють нове середовище й можливості для того, щоб забезпечити якісне викладання та вивчення ІМ.

Мета – вивчення можливостей використання онлайн-застосунків для формування соціокультурної компетентності (СКК) у процесі навчання ІМ.

1. Теоретичне обґрунтування проблеми. Питання компетентісно орієнтованого навчання, зокрема формування СКК на уроках ІМ розглядалося у працях І. Голуб [2], О. Першукової [6], О. Савченко [9], К. Fischhaber [12], U. Zeuner [13] та ін. Однак аналіз зазначеної проблеми у контексті використання цифрових технологій не був предметом детального розгляду.

У наукових розвідках вітчизняних та зарубіжних дослідників представлено різні підходи до визначення комунікативної компетентності, складові компоненти якої незначно варіюються. Спільним все ж залишається виділення соціокультурного складника, який забезпечує представникам різних культурних світів успішно реалізувати комунікативну взаємодію, оволодівши обсягом знань позамовної інформації, яка пов'язана з культурою, звичаями, духовними цінностями мови, що вивчається.

Термін «соціокультурна компетентність» є одним з найбільш частотних у методичній літературі. У науковій розвідці М. Вольнової представлено низку різних його трактувань, які ототожнюються як «культурна компетентність», «міжкультурна компетентність», «полікультурна компетентність», «культурно-психологічна компетентність» [1, с. 139–140]. Загальним для зазначених термінів є «культурна спільність, яка дозволяє вільно розуміти та приймати норми і цінності іншої соціокультурної спільноти» [1, с. 144]. Проаналізувавши підходи різних науковців щодо визначення поняття СКК, її видів та складників, Л. Курінна приходять до висновку, що «соціокультурну компетентність можна охарактеризувати за допомогою таких ключових понять: «обізнаність», «здатність», «готовність», «вміння» [4, с. 51].

2. Методологія та методи. У роботі використовується компетентісно орієнтований підхід для вивчення проблеми формування соціокультурної компетентності у процесі вивчення іноземної мови, застосовано теоретичні методи (аналіз, пояснення, порівняння, узагальнення та систематизація) для вивчення наукової та науково-методичної літератури, а також емпіричні методи (опитування у формі анкетування) для вивчення можливостей та доцільності застосування цифрових технологій.

3. Результати та дискусії. На думку Н. Потапенко, формування СКК здійснюється у три етапи, кожен з яких має свої завдання, зумовлені конкретними цілями та використанням ефективних прийомів навчання [8]. Ефективність будь-якого з етапів залежить від організації співпраці на основі предметно-орієнтованої, мотивованої комунікативної діяльності між здобувачами та з учителем.

Перший етап – «мотиваційний» – забезпечення психологічної готовності до спілкування, що має на меті зацікавити здобувачів в отриманні знань про різні народи і їх культури, показати різноманітність людей та культури, допомогти сформуванню бажання взаємодіяти з іншими культурами.

Другий етап – «інформативний» – збір та обробка навчального матеріалу, який є змістом навчання, ознайомлення здобувачів.

Третій етап – «меморизація» – переклад первісних знань, умінь і навичок з короткочасної в довготривалу пам'ять. Матеріали для спілкування не повинні вимагати спеціальних знань, але повинні викликати інтерес, спонукаючи до висловлення власної думки та оцінки.

Четвертий етап – «активізація» – активне використання у мові та мовленні вивченого матеріалу.

Трансформація освіти, зміни, спричинені цифровізацією, вимагають конкретних перетворень у процесі навчання та вивчення ІМ. Конгрес «Наука і навчання в епоху цифрових технологій», який, починаючи з 2019 року, щорічно проводиться Гете-Інститутом в Україні за підтримки Посольства Федеративної республіки Німеччини та МОН України, започаткував дискусію довкола питань щодо змін у сфері іншомовного спілкування, щодо пошуку та опрацювання інформації, яка сприятиме успішному навчанню та вивченню ІМ [3].

У науковій розвідці О. Мороз використання цифрових технологій у вивченні ІМ обґрунтовується такими чинниками: насиченість сучасного суспільства засобами масової інформації; високий рівень споживання медіа продукції; ідеологічне значення медіа, їх вплив на свідомість суспільства; швидке зростання кількості медіа інформації; ускладнення механізмів управління медіа простором; зростання значення візуальної комунікації та інформації в усіх галузях життя людини; поширення національних і міжнародних процесів приватизації інформації; прогностична функція медіаосвіти, що полягає у всебічній підготовці здобувачів освіти з урахуванням вимог майбутнього [5, с. 6–7].

На думку А. Черненко, перевагами використання цифрових технологій у процесі навчання ІМ є: надання великого обсягу автентичної інформації; вплив на всі канали сприйняття за рахунок використання мультимедійних технологій (текст, графіка, звук, мультиплікація, відео); адаптивність; нелінійність надання інформації; висока включеність в навчальний процес [11, с. 196].

У методичній літературі описано низку методів та вправ, які доцільно використовувати для формування СКК, зокрема:

Метод навчальної аналогії, який концентрується на обговоренні відмінностей між вихідною і цільовою культурами.

Метод культурної капсули: демонструє, наприклад, звичай, який відрізняється в обох культурах. Цей метод супроводжується наочними посібниками для демонстрації відмінностей.

Метод прогнозування, завдяки якому здобувачі активно залучаються до діяльності. Вправи, які можна запропонувати для опрацювання на уроці: завершити історію, вгадати зміст статті або книги на основі заголовків, передбачаючи зміст теми на основі декількох фрагментів інформації.

Рольові ігри дають учням можливість практикувати ситуації міжкультурного спілкування для покращення навичок говоріння.

При плануванні уроку ІМ з використанням цифрових технологій вчителю варто враховувати доцільність та послідовність їх використання. Для того щоб здобувачі поступову засвоювали тему, починаючи від усної презентації шляхом різноаспектного опрацювання навчального матеріалу та завершуючи самостійним його використанням в усній або письмовій формах. При цьому на початковому етапі варто зорієнтуватися на інтуїтивне опрацювання навчального матеріалу учнями, поступову ускладнюючи завдання. Наведемо приклад поетапного використання застосунків для опрацювання теми.

1. *Вступ*: для вступу доречними є цифрові інструменти, які спочатку активізують знання здобувачів з теми та допомагають самостійно визначити мету – «відчуття» її. На цьому етапі варто провести короткі опитування за допомогою таких інструментів як *Mentimeter*, а також обговорити очікування здобувачів стосовно нової теми, використовуючи асоціативні карти *Mindmaps*, *Coggle*, інтерактивні дошки (*Padlet*, *Mural*), *Whiteboards* (*Cryptpad*). Доречним стане також ігровий питальник *Quizinheiten*, створений за допомогою *Kahoot*. Якщо урок відбувається онлайн (*Breakout-Sessions* у *Zoom* або ж *BigBlueButton*), тоді можливим стане поділ на сесійні зали, де учні обговорять свої очікування, а згодом на пленумі висловлять загальні сподівання.

2. *Основний етап опрацювання теми з використанням онлайн-застосунків*: на цьому етапі здобувачі детально опрацьовують різні завдання до теми, удосконалюючи при цьому компетентності. Корисними є онлайн-застосунки, які передбачають як індивідуальну роботу, так і роботу у парах / групах, наприклад: візуалізація прочитаного за допомогою графіків і асоціограм (*Canva* або *Coggle*), написання блогу, віксторінки, підготовка відео- або аудіопродукту. Під час вивчення теми, з метою фіксування інформації, її систематизації варто використовувати віртуальні дошки (*Padlet*, *Google JamBord*). На цьому етапі вчитель може створювати завдання для здобувачів, використовуючи *digitale Arbeitsblätter* (н-д, *Canva* або *Worksheet Crafter*).

3. *Закріплення вивченого*: даний етап може бути організований по-різному – у форматі відеоконференції, де здобувачі показують свої напрацювання з теми; спільно / індивідуально презентують проєкт у форматі *PowerPoint* / *Prezi*.

4. *Етап рефлексії*: здобувачі узагальнюють вивчений матеріал та порівнюють отримані результати зі своїми очікуваннями. Можна провести опитування у *GoogleForms* або ж *Vier-Ecken-Abfrage* на віртуальній дошці.

З метою вивчення думки щодо доцільності застосування цифрових технологій для формування СКК у процесі навчання ІМ було розроблено опитування у форматі *GoogleForm*, у якому взяло участь 90 респондентів (здобувачі ВО).

Перше питання «*З якою метою Ви вивчаєте іноземну мову?*» представлено такими варіантами відповідей: 54,4 % віддали свій голос за досягнення успіху в кар'єрі, 18,9 % визначили ІМ як елемент розширення власного кругозору, 13,3 % прагнуть жити та працювати закордонном.

Друге запитання анкети стосувалося спектру матеріалів, які респонденти використовують для вивчення ІМ – «*За допомогою яких матеріалів Вам зручніше вивчати іноземну мову?*». Відповіді респондентів продемонстрували збереження старих традицій та перехід до нових форм здобуття освіти: 40 % опитуваних залишаються вірними друкованим автентичним матеріалам, 37,8 % – віддають перевагу вивченню ІМ за допомогою інтернет-ресурсів. Однак, 14,4 % респондентів краще вивчати мову за допомогою освітніх платформ. Даний відсоток засвідчує низький рівень обізнаності у потенціалі онлайн-інструментів для вивчення ІМ.

Рис 1. Питання «*За допомогою яких матеріалів Вам зручніше вивчати ІМ?*»

Третє питання «*Чи є корисним використання онлайн-навчальних платформ або ж цифрових застосунків для вивчення ІМ?*» виявило їх вагомість, що становило 91,1 % відповідей.

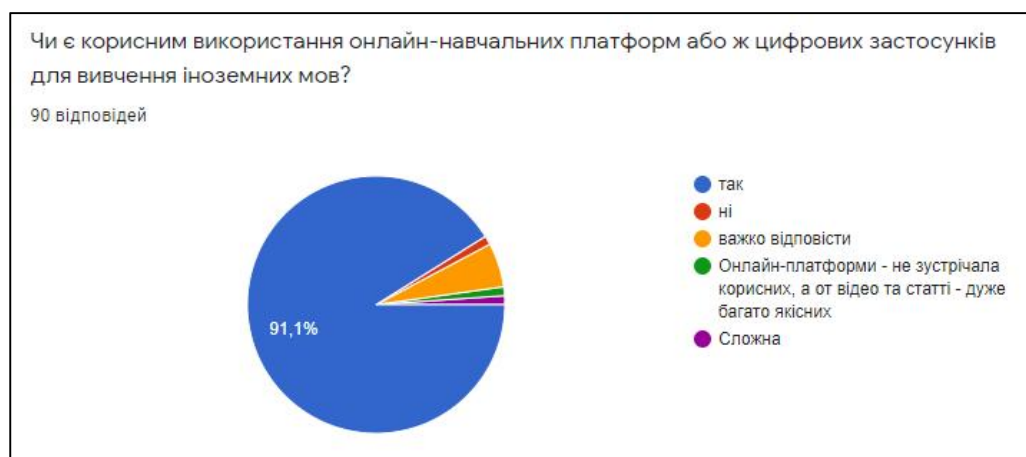
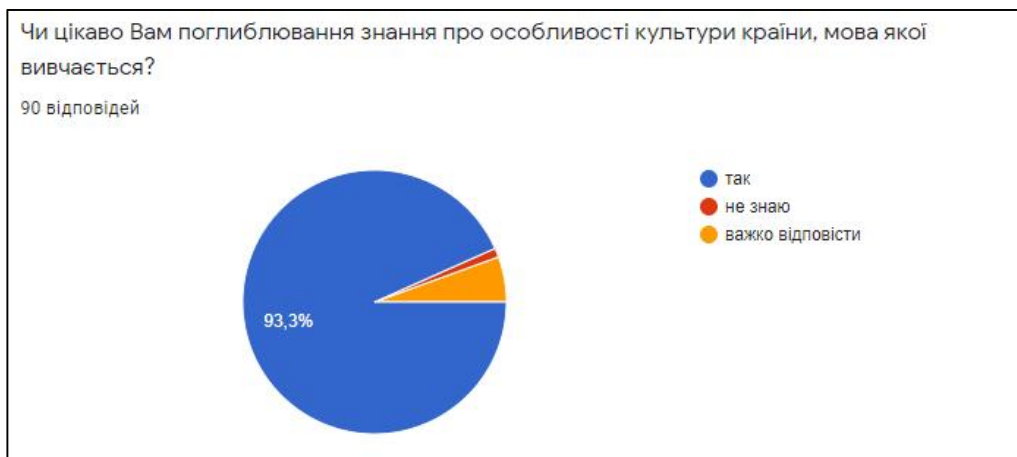

Рис. 2. Питання «*Чи є корисним використання онлайн-навчальних платформ або ж цифрових застосунків для вивчення ІМ?*»

Четверте питання «Що є найбільшою перепорою при опрацюванні іншомовних матеріалів?» виявило три найважливіші проблеми: брак словникового запасу (33,3 %), складність розуміння граматичних конструкцій (33,3 %) та складність розуміння культурних розбіжностей (27,8 %). Результати опитування підкреслюють необхідність акцентування уваги не лише на вивченні лексики та граматики, але й на її соціокультурному аспекті. Серед інших проблем зазначено – «дуже тонка грань у розумінні відтінків понять», «кількість слів, які потрібно вивчити», «відсутність практики мови з носієм мови», «лїнь» тощо.

П'яте питання показало, що 93,3 % опитуваних зацікавлені у поглибленні знань щодо особливостей культури країни, мова якої вивчається, поряд з цим 5,6 % не визначились з відповіддю. Дана статистика свідчить про актуальність соціокультурних знань та популяризацію ідей міжкультурної комунікації.

Рис. 3. Питання «Чи цікаво Вам поглиблювання знання про особливості культури країни, мова якої вивчається?»

Відповідаючи на шосте запитання «На Вашу думку, успішна міжкультурна комунікація потрібна для того, щоб...», респонденти мали можливість обрати декілька варіантів, їх розподіл виглядає так: а) налагодити відносини з представниками інших культур (53,3 %); б) збільшити обізнаність в умовах глобалізованого світу (51,1 %); в) розширити кругозір та коло друзів (45,6 %); г) удосконалити навички спілкування іноземною мовою (58,9 %); г) уникати непорозумінь з представниками інших культур (67,8 %).

Сьомим питанням ми хотіли з'ясувати, в якому аспекті вивчення ІМ респонденти найбільше відчують брак знань. Абсолютним лідером став «лексичний аспект: стійкі вирази, ідіоми, сленгові одиниці тощо» (54,4 %), підтвердивши результати четвертого питання щодо перепон при обробці іншомовних матеріалів. Питання соціально-історичних знань про країну, мова якої вивчається стосується 18,9 % опитуваних. 12,2 % обрали також літературний аспект, який полягає у здобутті навичок читання творів в оригіналі. Також недостатність культурних знань визнано 10 % респондентів. Такий результат засвідчив той факт, що найкращим шляхом для формування СКК здобувачів буде комбінація лексики, що пов'язана з історією народу, мова якого вивчається, з використанням оригінальних джерел.

Рис. 4. Питання «В якому аспекті вивчення ІМ Ви відчуваєте брак знань?»

Восьмим питанням було визначено пріоритетність соціокультурного аспекту у вивченні ІМ. Інтереси розділилися таким чином: специфіка використання лексичних / фразеологічних одиниць – 34,4 %, соціальне життя – 32,2 %, культурні особливості – 22,2 %. Поміж власних варіантів відповідей респонденти назвали зацікавленість вивченням мемів, популярність яких серед молоді наразі зростає. Об'єктами зацікавленості є також шляхи поширення мови та її лінгвокраїнознавчі особливості.

Рис. 5. Питання «Який соціокультурний аспект вивчення ІМ цікавить Вас найбільше?»

Дев'яте питання сформульоване у контексті використання онлайн-навчальних платформ для поглиблення знань про країну, мову якої вивчається. Їх значимість визнано 81,1 % опитуваних. Проте решту учасників ще не визначилися (4,4 %), або ж не використовують (14,4 %). Такі відповіді підтверджують наше міркування щодо зростаючої популярності та зацікавленості інформаційних ресурсів у вивченні ІМ, зокрема у контексті формування СКК.

Рис. 6. Питання «Чи використовуєте Ви для поглиблення знань про країну, мову якої вивчаєте онлайн-навчальні платформи?»

Насамкінець ми поцікавилися, які онлайн-платформи використовують опитувані для поглиблення знань про країну, мову якої вивчають. З переліку обрано: матеріали німецькомовних сайтів DeutscheWelle (8,9 %), Goethe Institut (15,6 %), подкасти (12,2 %), англомовні ресурси – Talking studio, British Council тощо. Зауважимо, що трохи більше половини – 52,2 % – визначили соціальні мережі найпопулярнішим ресурсом.

Рис. 7. Питання «Які онлайн-платформи Ви використовуєте для поглиблення знань про країну, мову якої вивчаєте?»

Висновки. Отже, згідно отриманих результатів ми можемо прийти до висновку, що вагома частка учасників опитування віддають перевагу використанню цифрових технологій (онлайн-застосунків, навчальних платформ тощо) задля удосконаленні іншомовних компетентностей, зокрема соціокультурної. Вони прагнуть опанувати ІМ, щоб досягти успіху в подальшій кар'єрі та розширити межі власного кругозору. Разом з інтеграцією інтернет-ресурсів необхідно акцентувати увагу на лексичному аспекті навчання, тобто на поповненні словникового запасу, базуючись на соціально-культурному фоні матеріалів. Респонденти вбачають важливість здобуття соціокультурної компетентності задля формування уяви про світове різноманіття та ведення успішного міжнародного діалогу.

Таким чином, питання використання цифрових технологій у процесі навчання ІМ є актуальним та потребує детального вивчення і пошуку шляхів його реалізації. Цьому сприяє перехід освітнього процесу в інформаційний простір, що розширює можливості формування СКК, розвиток іншомовних комунікативних навичок, зростання міжкультурної обізнаності в умовах глобалізованого світу, діалогу культур.

Література

1. Вольнова Л. М. Соціокультурна компетентність як складова підготовки студентів – майбутніх фахівців системи діяльності «людина-людина». *Науковий часопис Національного педагогічного університету імені М. П. Драгоманова. Сер. 12. Психологічні науки*: зб. наук. праць. Київ: Вид-во НПУ імені М. П. Драгоманова 2009. Вип. 28 (52). С. 137–145.
2. Голуб І. Розкриття соціокультурного потенціалу лексичних одиниць з метою формування соціокультурної компетенції у процесі вивчення іноземних мов. *Наукові записки Національного університету «Острозька академія». Сер. Філологічна*. 2014. Вип. 42. С. 197–200.
3. Дигітальний конгрес. Наука і навчання в епоху цифрових технологій (15–16 листопада 2019 р., Київ): веб-сайт. URL: <https://www.goethe.de/ins/ua/uk/spr/unt/ver/dgk.html> (дата звернення: 10.06.2023).
4. Курінна Л. В. Теоретичний аналіз сутності терміна «соціокультурна компетентність». *Науковий часопис Національного педагогічного університету імені М. П. Драгоманова. Сер. 5. Педагогічні науки: реалії та перспективи*: зб. наук. праць. Київ: Вид-во НПУ імені М. П. Драгоманова, 2018. Вип. 65. С. 49–55.
5. Мороз О. О. Медіа-освіта: історичний аспект розвитку. *Освітологічний дискурс*. 2011. № 1 (3). С. 1–11.
6. Першукова О. О. Розвиток соціокультурного компонента змісту навчання іноземної мови в європейській шкільній освіті: дис. ... канд. пед. наук: 13.00.01. Київ, 2002. 220 с.
7. Пометун О. І. Запровадження компетентнісного підходу – перспективний напрям розвитку сучасної освіти. *Вісник*. 2004. № 22. URL: https://www.philol.vernadsky-journals.in.ua/journals/2020/2_2020/part_2/40
8. Потапенко Н. Роль соціокультурного аспекту у навчанні англійської мови. *Науковий вісник Ізмаїльського державного гуманітарного університету. Сер. Філологічні науки*. 2020. Вип. 47. С. 63–70.
9. Савченко О. В. Компетентнісний підхід у навчанні іноземної мови і склад професійно-комунікативної компетенції. *Вчені записки ТНУ імені В.І. Вернадського. Сер. Філологія. Соціальні комунікації*. 2020. № 2, Ч. 2, Т. 31 (70) С. 218–224.
10. Фоменко Т. М. Визначення поняття «соціокультурна компетентність» у сучасній парадигмі вищої освіти. *Засоби навчальної та науково-дослідної роботи*. 2014. Вип. 42. С. 149–156.
11. Черненко А. В. Цифрові технології у процесі навчання майбутніх учителів іноземних мов. *Педагогіка та психологія: збірник наукових праць*. Харків, 2019. Вип. 61. С. 193–200.
12. Fischhaber K. Digitale Ethnographie: eine Methode zum Erlernen interkultureller Kompetenz im Fremdsprachenunterricht. *Zeitschrift für Interkulturellen Fremdsprachenunterricht*. 2002. № 7(1). URL: http://www.spz.tu-darmstadt.de/projekt_ejournal/jg_07_1/beitrag/fischhaber1.htm (дата звернення 11.06.2023)
13. Zeuner U. Landeskunde und interkulturelles Lernen. Eine Einführung. Dresden: TU Dresden, 2009. 133 S. URL: https://www.pub.zih.tu-dresden.de/~uzeuner/studierplatz_landeskunde/zeuner_reader_landeskunde.pdf (дата звернення 11.06.2023)

References

1. Volnova, L.M. (2009). Sotsiokultura kompetentnist yak skladova pidhotovky studentiv – maibutnikh fakhivtsiv systemy diialnosti «liudyna-liudyna» [Socio-cultural competence as a component of training students – future specialists in the system of human-to-human activity]. *Naukovyi chasopys Natsionalnoho pedahohichnoho universytetu imeni M. P. Drahomanova – Scientific journal of the National Pedagogical University named after M. P. Drahomanov*, Issue 28 (52), P. 137–145 [in Ukrainian].
2. Holub, I. (2014). Rozkryttia sotsiokulturnoho potentsialu leksychnykh odynyts z metoiu formuvannia sotsiokulturnoi kompetentsii u protsesi vyvchennia inozemnykh mov [Revealing the socio-cultural potential of lexical units in order to develop socio-cultural competence in the process of learning foreign languages]. *Naukovi zapysky Natsionalnoho universytetu «Ostrozka akademiia» – Scientific notes of the National University "Ostroh Academy"*, Issue (42), P. 197–200 [in Ukrainian].
3. Dyhitalnyi konhres. Nauka i navchannia v epokhu tsyfrovyykh tekhnolohii [Digital Congress. Science and learning in the digital age]. (2019). URL: <https://www.goethe.de/ins/ua/uk/spr/unt/ver/dgk.html> [in Ukrainian].

4. Kurinna, L.V. (2018). Teoretychnyi analiz sutnosti termina «sotsiokulturna kompetentnist» [Theoretical analysis of the essence of the term «socio-cultural competence»]. *Naukovyi chasopys Natsionalnoho pedahohichnoho universytetu imeni M. P. Drahomanova – Scientific journal of the National Pedagogical University named after M. P. Drahomanov*, Issue (65), P. 49–55 [in Ukrainian].

5. Moroz, O.O. (2011). Media-osvita: istorychnyi aspekt rozvytku [Media education: a historical perspective]. *Osvitolohichnyi dyskurs – Educational discourse*, No 1 (3), P. 1–11 [in Ukrainian].

6. Pershukova, O.O. (2002). Rozvytok sotsiokulturnoho komponenta zmistu navchannia inozemnoi movy v yevropeiskii shkilnii osviti [Development of the socio-cultural component of foreign language teaching in European school education]. Candidate s thesis. Kyiv [in Ukrainian].

7. Pometun, O.I. (2004). Zaprovadzhennia kompetentnisnoho pidkhodu – perspektyvnyi napriam rozvytku suchasnoi osvity [The introduction of a competence-based approach is a promising direction for the development of modern education]. *Visnyk – Herald*, No 2. URL: https://www.philol.vernadskyjournals.in.ua/journals/2020/2_2020/part_2/40 [in Ukrainian].

8. Potapenko, N. (2020). Rol sotsiokulturnoho aspektu u navchanni anhliiskoi movy [The role of the socio-cultural aspect in teaching English]. *Naukovyi visnyk Izmail'skoho derzhavnoho humanitarnoho universytetu – Scientific Bulletin of the Izmail State Humanitarian University*, Issue 47, P. 63–70 [in Ukrainian].

9. Savchenko, O.V. (2020). Kompetentnisnyi pidkhid u navchanni inozemnoi movy i sklad profesiino-komunikatyvnoi kompetentsii [Competence-based approach to teaching a foreign language and the composition of professional and communicative competence]. *Vcheni zapysky TNU imeni V.I. Vernad'skoho – Academic notes of TNU named after V.I. Vernadskyi*, No 2, Ch. 2, Vol. 31 (70), P. 218–224 [in Ukrainian].

10. Fomenko, T.M. (2014). Vyznachennia poniattia «sotsiokulturna kompetentnist» u suchasniy paradyhmi vyshchoi osvity [Definition of the concept of "socio-cultural competence" in the modern paradigm of higher education]. *Zasoby navchalnoi ta naukovo-doslidnoi roboty – Means of educational and research work*, Issue (42), P. 149–156 [in Ukrainian].

11. Chernenko, A.V. (2019). Tsyfrovi tekhnolohii u protsesi navchannia maibutnikh uchyteliv inozemnykh mov [Digital technologies in the process of teaching future foreign language teachers]. *Pedahohika ta psykholohiia – Pedagogy and psychology*, Issue 61, P. 193–200 [in Ukrainian].

12. Fischhaber, K. (2002). Digitale Ethnographie: eine Methode zum Erlernen interkultureller Kompetenz im Fremdsprachenunterricht [Digital ethnography: a method for learning intercultural competence in foreign language teaching]. *Zeitschrift für Interkulturellen Fremdsprachenunterricht*, No 7(1). URL: http://www.spz.tu-darmstadt.de/projekt_ejournal/jg_07_1/beitrag/fischhaber1.htm [in German].

13. Zeuner, U. (2009). Landeskunde und interkulturelles Lernen. Eine Einführung [Regional and cultural studies and intercultural learning. An introduction]. Dresden: TU Dresden, 133 p. URL: https://www.pub.zih.tu-dresden.de/~uzeuner/studierplatz_landeskunde/zeuner_reader_landeskunde.pdf [in German].

Kalyniuk T.

Candidate of Pedagogical Sciences, Associate Professor,
Associate Professor at the German Language Department,
the Head of the German Language Department
Kamianets-Podil'skyi Ivan Ohienko National University
kalyniuk@kpnu.edu.ua
orcid.org/0000-0001-8696-3286

Dobrynychuk O.

Candidate of Philological Sciences, Associate Professor,
Associate Professor at the German Language Department
Kamianets-Podil'skyi Ivan Ohienko National University
dobrynychuk.olga@ukr.net
orcid.org/0000-0002-3304-3811

FORMATION OF SOCIO-CULTURAL COMPETENCE IN A FOREIGN LANGUAGE LESSON IN THE CONTEXT OF DIGITALISATION OF EDUCATION

The article is devoted to the study of the possibilities of using digital technologies for the formation of socio-cultural competence in the process of teaching a foreign language. It has been established that the widespread use of digital technologies helps to increase the efficiency of the educational process, accessibility for all its participants, at the same time they provide effective integration into the foreign language environment and adaptation to the culture of the country, which language is studied, increasing motivation to learning foreign languages, etc. These aspects are priority areas for the modernisation of the education sector, which determines the relevance of this study. The article analyses various interpretations of the term «socio-cultural competence» and generalises that it is based on a cultural community that allows to understand and perceive the norms and values of another socio-cultural community freely. The stages of formation of socio-cultural competence (motivational, informative, memorialisation, activation) are presented. A number of online applications are considered and the possibilities of their use at different stages of a foreign language lesson are demonstrated. Effective forms and methods of forming socio-cultural competence are analysed. A survey among higher education applicants was conducted to determine their attitude to the feasibility of using digital technologies to develop socio-cultural competence in the process of teaching a foreign language. The generalised results have shown that the vast majority of respondents are mostly positive about the benefits of using digital technologies (online applications, learning platforms, etc.) to improve foreign language competences, including socio-cultural competence. Higher education applicants see the importance of gaining socio-cultural competence in order to form an idea of cultural diversity and a successful intercultural dialogue.

Key words: foreign language, competence, socio-cultural competence, digitalisation, online application, learning platform, education.